GAZETA POŁUDNIOWO-PRUSKA.

Nro. 15.

w Szrodę dnia 19. Lutego Roku 1800.

z Warszawy d. 31. Stycz.

Mówią tu powszechnie, że dwor Cesarsko-rzymski ustąpi Pruskiemu swey całey części Polski leżącey na tey stronie Wisły, to iest: Woiewodztw Sandomierza i Krakowa za 16 milionow talerow, tudzież że iedną częścią tey summy spłacona bydź ma przypadaiąca na dwor Wiedeński część długow Krola Stanisława i Rzpltey Polskiey. Xiąże Jozef Poniatowski chce sprzedać Łazienki, ale żadnego ieszcze nie znalazł kupca. (z gazety hamburgskiey.)

z Paryża d. 4. Lutego.

Wiadomo, że gdy sławny Beniamin Franklin umarł, pierwsze zgromadzenie narodowe we Francyi uchwaliło na wniosek deputowanego Mirabeau, trzydniową żałobę na pamiątkę iego. Nie można się było spodziewać z wielu względów tego samego dla Washingtona; z tem wszystkiem uczczono iego pamiątkę przez wniosek podany w tey mierze w ciele prawodawczém. Felix Faulcon donosząc o śmierci iego, rzekł wczoray, co następuie: „Washington nie żyie iuż! grób pochłonął tego, który wzorem był republikańckiey doskonałości. Czas nie pozwala, przytoczyć tu wszystko to, co ten wielki mąż uczynił. Także niechcę mowić o iego wspaniałych dziełach, którémi uczcił na zawsze swoią pamiątkę, gdy po utwierdzeniu wolności swey oyczyzny dobrowolnie naywyższą złożył władzę, dla ukrycia swey sławy w ustroniu życia prywatnego. Możemyż nie oświadczyć naszey wdzięczności temu mężowi, który nie w iednym względzie wielki miał wpływ do naszey rewolucyi? Żądam, aby prezydent miał mowę żałobną na pamiątkę Washingtona." Wniosek ten nie utrzymał się, ponieważ rząd nie otrzymał ieszcze urzędowey wiadomości o śmierci Washingtona.

Trybunat i ciało prawodawcze mianowały obywatela Dupuis kandydatem do wakuiącego urzędu Senatora. Teraz czekać należy, kogo ieszcze Buonaparte proponować będzie.

Tuteyszy turecki poseł otrzymał depesze z Konstantynopola, po czém miał konferencyą z ministrem Talleyrand, i dnia 31. Stycznia poiechał z tym ministrem do wioski Malmaison należącey do Buonaparta, gdzie iadł obiad z Konsulem Buonaparte. Z tego wnoszą, że przychodzi do zgody między nami i Portą.

Urzędowe doniesienia zawieraią w sobie naypomyślnieysze wiadomości z departamentow zbuntowanych. Naczelnicy Szuanów poddaią się; całe wsie i okolice wydaią swoią broń; i wieśniacy sami powstaią przeciwko upornym buntownikom. Także głowny naczelnik Charles pragnie pokoiu, tak dalece, iż tylko ieden ieszcze pozostał się naczelnik Szuanów, Frotté. Generał Chamberlhac poraził Szuanów pod Mortagne. Więcey 500 Szuanów zabito, a 50 zabranych w niewolą rozstrzelano. Generałowie Gardanne, Dumoulin i inni donoszą o podobnych szczęśliwych potyczkach. Do departamentu Morhiban ściąga się 50,000 Republikanów dla przecięcia wszelkiey kom-

munikacyi Szuanów z Anglikami i rosproszenia do szczętu buntowników.

Przybył tu bywszy Dyrektor Barthelemy i odwiedził natychmiaſt wszyſtkich Konsulów. Buonaparte szacuie bardzo bywszego Dyrektora Carnot.

„Rozumiemy, że uporne przedſięwzięcie Konsula Buonaparte względem zawarcia pokoiu uda ſię." (L'ami des loix.)

Generał Kniaziewicz wyiechał z Paryża do Pfalzburga dla obięcia kommendy nad woyſkiem.

Dnia 30. Stycznia odbierał generał Lefevre od narodowey gwardyi Paryzkiey przyſięgę wierności ku konſtytucyi roku 8. Wszyscy żołnierze wykonali ią chętnie, i krzyczeli z mieszkańcami: Niech żyie Rzeczpospolita! Niech żyie naywyższy Konsul i iego Kolledzy Konsulowie! — Mamy tu teraz w garnizonie tylko ieden batalion piechoty i ieden regiment kawaleryi. Przy tak małey garſtce woyſka nie byłby Dyrektoryat sądził ſię bydź beśpiecznym. Lecz Buonaparte zna wielki ſkutek miłości i zaufania paryzkich mieszkańców. Gdy mu pewien czynił uwagę, iż tak mała liczba woyſka niepotrafiłaby ſię oprzeć źle myślącym, odpowiedział: „Rachuieſzże to WPan za nic 40,000 mężney gwardyi narodowey i inwalidów paryzkich, którzy odzyſkaią całą ową żywość młodych lat, gdy przyidzie do obrony konſtytucyi i ocalenia oyczyzny?" Generał Lefevre donioſł pierwszemu Konsulowi, iż wszyſtkie gwardye narodowe i mieszkańcy przedmieściów przyrzekli naywiększe przywiązanie do nowey konſtytucyi i troſkliwość w odkryciu wszyſtkich zamachów przeciw rządowi.

Nie dawno powiedział pewien Obywatel Konsulowi Buonaparte: „iż za bardzo wiele pracuie." Za dwa mieſiące, (odpowiedział on) ledwo 3 godziny będę miał pracy codzienney."

Buonaparte i Sieyes pogodzili ſię znowu, podług tuteyszych dzienników.

Pod czas wielkiego balu w Angers spełniano na honor Buonaparta toaſty następuiące: „Buonaparte nie przeſtanie bydź ſławą francuzkiego imienia i kochankiem Republikanow; lecz ieżeliby chciał bydź nowym Cezarem . . . . na zdrowie nowego Brutusa, ktoryby mu mściwy puginał w sercu utkwił."

Wczorayszy Monitor żałuie bardzo, że nieprzyiaciele Francyi niechcą ſłuchać propozycyow pokoiu pierwszego Konsula. Aby uspokoić narod, opisuie Monitor przysposobienia uczynione końcem obrony Rzpltey. „Jeżeliby Anglicy, (mowi on) powtornie w Hollandyi wylądować chcieli, odpartemi zoſtaną przez Batawſkie i Francuzkie woyſka, ktore wraz z sześciu tyſiącami Batawow złączą ſię z lewym ſkrzydłem armii reńſkiey, ieżeliby Anglicy w inney ſtronie wylądowali. Na neutralność i przyiaźń Pruſs może ſię Francya spuścić. Dwie francuzkie połbrygardy poraziły korpus Barona Albini. Arcy Xiąże Karol osłabił swoią armią, odrywaiąc 12,000 woyſka, które do Włoch wyſłał. Nowy naczelnik armii włoſkiey urządził tak wszyſtko, iż może zayrzyć w oczy nieprzyiacielowi. Zgoła tak uzbroiliśmy ſię ze wszyſtkich ſtron, iż możemy wpaść do kraiu nieprzyiacielſkiego i przyśpieszyć pokoy, ktory po uspokoieniu zbuntowanych departamentow prędko naſtąpi."

Policya odkryła spisek piekielny roialiſtow i fanatykow, o którym nie możemy nic mówić tak długo, dopoki nie będą przedſięwzięte środki do uduszenia w kolebce tego nowego płodu kontrarewolucyinego. Republikanie zasypiali na Wulkanie; lecz opatrzność odwrociła od nich kosę śmierci. Za 3. dni powiem więcey. (l'ami des loix)

z Bruxelli d. 30. Stycz.

Pewną ieſt rzeczą, iż w dziewiaciu złączonych departamentach wybierani będą kon-

ſkrybenci z pięciu klaſs. Rachuią, że dwie oſtatnie klaſſy w tych departamentach doſtarczą 15 do 18,000 ludzi.

Większa część kościołow niesprzedanych ieszcze powrocona będzie obrządkowi katolickiey religii. Między temi znayduie ſię także tuteyszy kościoł katedralny.

z Bazylei d. 29. Stycz.

Wczoray wymaszerował tu ztąd do Moguncyi korpus poſiłkowych woyſk Helweckich ſkładaiący ſię bliſko z 1200 ludzi; ſtał on obozem w naszey okolicy i wycierpiał bardzo wiele pod czas mrozow. Tego samego dnia przybył tu brat miniſtra woiennego Berthier z depeszami do generała Moreau. Odbył on swoią podroż iako kuryer w 56 godzinach.

z Beyreuth d. 8. Lutego.

Donoszą z Szwabii: że Arcy Xiąże Karol opuszcza armią reńſką, ktorey komenda powierzoną zoſtała generałowi Kray.

Stany Voralbergii oprocz 6000 ſtrzelcow ofiarowały ſię przyſtawić ieszcze przynaymniey 20,000 bitnego woyſka.

Podług donieſień z Wenecyi lud tamteyszy wszczął niespokoyne poruszenia tak dalece, iż muſiano wzmocnić garnizon do 10. batalionow.

We Francyi spoſtrzeżono ważne zdarzenie okazuiące niezmierną odległość dzikiego człowieka od oświeconego. W borach prowincyi Güyenne znaleziono dzikiego chłopca, maiącego 12 lat. Skoro spoſtrzeżony był od 3 ſtrzelcow, wpiął ſię na drzewo. Orzechy i korzonki muſiały bydź iego pokarmem; dawano mu chleb, ktory pokruszył, zaczął ieść, lecz znowu spluwał. Sam sobie obiera z łupin kartofle i ie iak małpka. Jeżeli mu kto kartoflę weźmie, czyni krzyk przerażaiący. Poſtać iego ieſt piękna, chodzi nader prędko, i uſiłuie zawsze uciec. Nie widać w nim żadnego śladu ięzyka. Wdziano na niego suknią, ale czuie ſię zawsze bydź ściśnionym, i ſtara ſię ią z ſiebie zrucić. Wielu dziwuie ſię, iakim sposobem to dziecie, ktore zapewne iuż dawno od towarzyſtwa oddzielone bydź muſi, oſtrą zimę w boru wytrzymać mogło. Wzięto ie do Paryża do Inſtytutu głuchych.

z Wiednia d. 1. Lutego.

Depesze pokoiu Konsula Buonaparte, o ktorych iuż często wspominano, oddano forpocztom Arcy Xiążęcia Karola, ktory przyſłał ie tu dziś przez swego adiutanta połkownika Kolloredo.

Po przybyciu trzech angielſkich kuryerow, udał ſię Lord Minto wczoray do Cesarza, oddawszy mu kopie odpowiedzi sekretarza narodowego Grenville w Londynie na oſtatnie propozycye Konsula Buonaparte.

z Wiednia d. 4. Lutego.

Przybył tu z Berlina nadzwyczayny kuryer; mowią, że iego depesze ściągaią ſię do przyszłey neutralności Szwaycaryi, inni zaś twierdzą, że zmierzaią do negocyacyow pokoiu.

Głoszą, że we Włoszech wielkie odmiany naſtąpią. Krol Sardyńſki ma otrzymać xięſtwo Toſkańſkie, a wielki Xiąże Toſkańſki ma doſtać Piemont, aby Auſtrya w nieprzerwaney znaydowała ſię poſſeſſyi wyższych Włoch.

z Brynny d. 5. Stycz.

Dnia 23. p. m. odebrano w Semlinie wiadomość, iż Basman Oglu opanował Nissę i zabrał tam 200 niewolnikow. Przysposobienia woienne Baszy Belgradzkiego trwaią ciągle, gdyż spodziewaią ſię wkrotce Basmana Oglu pod tą fortecą.

W Bannacie umiera bardzo wiele ludzi. Także ukazuie ſię w tamteyszey okolicy wielka liczba wilkow, ktorzy po drogach na ludzi i bydło rzucaią ſię.

z Londynu d. 31. Stycz.

(Obrady Parlamentu.)

Dnia 28. zaczęły ſię obrady izby wyższey względem oſtatniego poselſtwa krolewſkiego

tyczącego ſię propozycyów pokoiu podanych przez Francyą. Lord Grenville dowodził w długiey mowie, że Europa i Anglia żadnego nie maią beśpieczeńſtwa tylko w woynie, ponieważ ten sam duch woyny ożywia ieszcze rządców Francyi. W woynie tylko, mówił on, potrafiemy utrzymać samowładność, a Francya znaydzie nakoniec miarę kary swoich wyſtępków. Grenville opisywał potém poſtępek Francyi względem wszyſtkich europeyſkich potencyów, odwołuiąc ſię do świadectwa francuzkiego deputowanego Boulais z Meurthy, który twierdził, że Francya aż do dn a 4. Liſtopada r. p. żadnego obcym potencyom nie dawała beśpieczeńſtwa w negocyacyach pokoiu. Że Anglia pierwsza do woyny ſię rzuciła, nie zgadza ſię z prawdą tąk, iak fałszywą ieſt rzeczą, iż wpływała do traktatów zawartych w Pawii i Pilnicy. Nim Anglia widziała ſię bydź przymuszoną do woyny, zaſtawiała ſię częſto swoią neutralnością; a wszyſtkie uſiłowania pokoiu czynione przez iey poſłów to w Paryżu, to w Lille, omylone zoſtały przez Jakubinów, którzy naszemu kraiowi szczególniey upadek poprzyſięgli. Lecz szczęściem oddzieleni ieſteśmy kanałem, który ich napaść zawsze niepodobną czynić będzie. Rzplita francuzka toczy od roku 1792 woynę z wszyſtkiemi europeyſkiemi potencyami, wyłączywszy Danią i Szwecyą, a zatém toczy ią z całą Europą, toczy ią nawet w Ameryce, Afryce i Azyi. Całemu światu zależy wiele na tym, aby ſię uwolnił od prawideł i oręża francuzkiego. Wdać ſię teraz w oddzielną negocyacyą pokoiu, znaczyłoby to samo, co oszukać naszych sprzymierzeńoów, którzy ſię ku temu wielkiemu celowi z nami złączyli. Osobiſty charakter pierwszego Konsula zaręcza nam także małe beśpieczeńſtwo traktatu, ponieważ nie można ſię spuścić na iego wierność, na iego potęgę, ani na iego życie nawet. On to zburzył woiennemi bagnetami oſtatnią konſtytucyą, do którey przemoc armat Francyą przymuſiła. On złamał traktaty z Pańſtwami włoſkiemi. On obchodził ſię z Toſkanią, Wenecyą, Rzymem, Szwaycaryą, oraz innemi kraiami i Rzplitemi iak z zawoiowanemi kraiami. On zapewniał w Egypcie, że Francuzi prawdziwemi są Muzułmanami, że przyszli iedynie zabeśpieczyć Sułtanowi tureckiemu ow kray, a iednakowoż radził generałowi Kleber, aby nie prędzey, ieżeliby był przymuszony podpisać traktat z Portą, i opuścić Egypt, dopełnił swego przyrzeczenia, dopokiby artykuły w Paryżu potwierdzone nie były. Powiadaią, iż iego ieſt intereſſem zawrzeć pokóy, i że powinniśmy korzyſtać z tey okoliczności, i zawrzeć z nim pożyteczny pokóy. Ale zaſtanawiaiąc ſię iuż to nad iego oświadczeniem, iuż nad warunkami pokoiu, iuż nad zachowaniem traktatu zawartego z nim, zdaie ſię, iż w żadnym zamiarze z tego nie wyniknąłby dla nas pożytek. Ile razy Francya iaką złość uſkutecznić chciała, zawsze torowała sobie drogę do tego przez zawieszenie broni. Gdybyśmy teraz przychylili ſię do żądania Buonaparta, Francya zyſkałaby na tém wiele, a my nic; otworzyłaby swoie porty obłężone od naszych okrętów, aby wprowadzić zapasy woienne, i potrzebne produkta handlowe, aby zwrocić swoie woyſka odcięte od Rzeczypospolitey, i wzmocnić tym sposobem swoie armie oraz oręż do nowey woyny przeciw nam.

„Buonaparte miałby ukontentowanie, gdyby handel i rękodzieła Rzplitey mogł znowu ożywić, a wzbudzić zazdrość i nieuſność naszych sprzymierzeńców przeciw nam. Ale pytam ſię, myśliż on szczerze podpisać pokoy? możeż on to uczynić? ieſtże iego potęga dosyć mocną? Udało mu ſię wprawdzie wprowadzić woienny despotyzm; oprocz tego burzliwych Rzplitych było zawsze maxymą, utrzymywać spokoyność przez uſtawiczną czynność, podług ktorey od dawnego czasu

rządcy Francyi sobie postępowali; i jeżeli systema Jakubinów zachowane bydź ma, więc rządcy utrzymywać muszą lud w nie przerwanym stanie woyny. Lecz, iżaliż możemy ufać człowiekowi, który podczas traktatu w Campo Formio szczegolniey naszym okazał się nieprzyiacielem, i ktorego agent, Monge, donosząc w Paryżu o pokoiu, oświadczył, iż francuzka Rzplita i Anglia razem exystować nie mogą? Zarzucaią nam ieszcze, iż naszym zamiarem iest przywrocić monarchią we Francyi, i że wolemy raczey wieczną toczyć woynę, niż odstąpić tego zamiaru. Prawdą iest, że okazywali śmy takowe życzenia, lecz zawsze też oświadczaliśmy, iż to życzenie nie iest istotnym warunkiem przywrocenia pokoiu. Jeżeli się mnie kto zapyta, iakie okoliczności potrzebne są do podpisania pewnego traktatu z Francyą, odpowiem, iż moie zdanie dam dopiero w tenczas, iak zobaczę przyszłe skutki. Jeżeli w roku 1795, mieliśmy dosyć odwagi do oparcia się nieprzyiacielowi w tym czasie, gdy swoiemi zwycięstwami całey groził Europie, iakże możemy wachać się teraz, gdy nieprzyiaciel iest osłabiony, gdy nasze okoliczności i widoki kwitną, i gdy zbliżamy się do celu, ktorego zapewne dopniemy? Z tego powodu żądam, oświadczenia w uniżonym adresie Krolowi nasze przychylenie się do iego ostatniego poselstwa."

Gdy Lord Grenville swoią skończył mowę, Xiąże Berford zabrał głos i rzekł, co następuie:

„Niech ministrowie mówią co chcą, przywrocenie monarchii we Francyi iest zawsze ich celem głownym, dla ktorego skarby Angielskie trwonić, i krew rozlewać mamy. Jakieżkolwiek są przyczyny ministrow, tak oni iednak są w swoich układach zawikłani, iż nie są zdatnemi do zawarcia pokoiu, ktoren przez lud poczytanyby był za nayszczęśliwsze zdarzenie. Im bardziey ministrowie zdania Jakubinizmu orężem zniszczyć usiłowali, tym bardziey ie wzmacniali i utwierdzali. Niepewną iest rzeczą, spuszczać się na naszych sprzymierzeńców, którzy natychmiast pokoy oddzielny podpiszą, skoro ich interess tego wymagać będzie. Oprocz tego nie zastanowiemyż się, iakie będzie nasze wewnętrzne położenie przy dalszey woynie? Irlandya iest ieszcze niespokoyna. Podane przez ministra skarbowego źrzódła pomocy nie są tak zyskowne, iak sobie uroił; żadna potencya niepomaga nam, tylko ta, którą naymuiemy, opłacaiąc się iey przez niezmierne subsidia. Przed kilku laty rozumieliśmy, że ogłodziemy Francyą, a teraz widziemy między nami niezliczone familie, których nie stanie na chleb, i które z iałmużny żyć muszą. Buonaparte życzy sobie tak, iak każdy polityk, podpisać zyskowny traktat; a ieżeliby kto powiedział, że żadnego nie ma względu na prawa towarzystwa, albo obowiązki obyczaynosci, to sam traktat zawarty w Campo Formio iest dowodem iego umiarkowania, przy którym radził, odstąpić Austryakom Mantuy z tey przyczyny, ponieważ nie iest szlachetną rzeczą, wymuszać wiele od nieszczęśliwego nieprzyiaciela. Niestetyż! nie możemy obiecywać sobie żadnego pokoiu od teraźnieyszych ministrow, ponieważ ich iest interessem przedłużać woynę. Zaklinam izbę wyższą aby nie wtrącała kraiu w wieczną woynę, aby go ocaliła przez pokoy, aby nie napełniała iuż więcey reiestru tylu tysięcami wdow i sierot, które opłakuią swoich oycow i swoich małżonkow; lecz żeby powiększała pomyślność kraiu, przez błogosławieństwa pokoiu, rolnictwa, handlu i rękodzieł. Chcemy iść w zawody z nieprzyiacielem, kto z nas daley postąpi w uszczęśliwieniu ucięmiężoney ludzkości. Jeżeli moie wyrazy nieuczynią teraz żadnego wrazenia, oddalę się na osobność, i nie będę w przyszłości żadnego iuż tu zabierał głosu. Drzeć będę o los mego kraiu, i rozszerzać szczęśliwość między garstką ludzi mego

powiatu, którąbym chętnie całemu udzielił ludowi."

Gdy Xiąże osłabł był przez swoią mowę, kazał przeczytać Lordowi Holland swoy dodatek do adresu, w którym przypomina Królowi, iż przyrzekł traktować o pokoy, skoro nieprzyiaciel skłonnym się do tego okaże. Lecz żądanie Xiążęcia Berford odrzucono, a wniosek Lorda Grenville względem adresu podziękowania Królowi utrzymał się w 92 kreski przeciwko 6.

Czterech kuryerow przeznaczonych do Peterzburga, Wiednia, Augszpurga i Florencyi odebrało rozkaz, aby przyszłey niedzieli udali się w podroż z depeszami.

Pod czas ostatniey sessyi klubu Wigth spełniano toasty następuiące: „Naywyższey władzy ludu! Chwalebney pamiątce Wilhelma IIIgo! Prędkiemu pokoiowi z Rzeczapospolitą francuzką!"

z Filadelfii d. 20. Grud.

Dnia 3. t. m. rozpoczął się kongress amerykański. Mowa, którą prezydent Adams sessyą kongressu zagaił, zamyka w sobie wiele ważnych okoliczności: Naypierwey wspomniał o iawnym i przez chytrość osob angielskich wznieconym oporze, którego w niektórych okolicach Pensylwanii doznało prawo tyczące się taxowania gruntow; potęga woyskowa przywrociła iednak spokoyność, aresztowano wielu obwinionych, i oddano ich do sądu. Co się tyczy Francyi, oświadczył, iż gdy ta Rzplta okazała skłonność do uprzątnienia wszelkich zakłoceń, przeto wysłał ministrow do Paryża, nadawszy im pełnomocnictwo do zawarcia traktatu. Nnkoniec doniosł o przywroceniu handlu z niektóremi portami wyspy St. Domingo i przeniesieniu stolicy rządu do nowo wybudowanego miasta Washington.

Rozmaite Wiadomości.

Za rozkazem rządu Angielskiego, rozdano między Szuanów 20,000 exemplarzów noty Lorda Grenville. — Generał Moreau rozmawiaiąc z sławnym Lavaterem o pokoiu, zapewnił go, iż francuzka Rzplita zamyślała szczerze ukończyć woynę, ale upokarzaiące nadto warunki koalicyi czynią w tym przeszkodę. — Z Niemiec przychodzą z wszystkich stron wiadomości, o nadzwyczaynych poruszeniach armii austryackiey. Wszyscy generałowie i oficyerowie austryaccy dostali rozkaz, aby niezwłocznie do swoich korpusów stawili się. — W okolicach Rzymu i Wenecyi panowały przez 40 dni prawie nieustaiące ulewy deszczowe, trwaiące aż do 29. Stycznia, które stały się przyczyną wielkich powodziów. W Rzymie powstała ztąd wielka drogość, a w Wenecyi naznaczono supplikacye z przyczyny nader mokrey pory roku. Conclave było ieszcze zamknięte aż do dnia 29. Stycznia. — Ludwik XVIII. pisał list do zgromadzenia Kardynałow w Wenecyi, w którym ubolewa nad troskami Piusa VI. we Francyi. Życzy sobie, aby święte zgromadzenie pocieszone bydź mogło nową głową kościoła; i w tey mocney nadziei pisze się chrześciańskim Królem i pierworodnym synem kościoła. — Oblubienica młodego Xiążęcia Włoskiego, iest naystarszą Xiężniczką Kurlandzką i dziedziczką Xięstwa Sagan. — Pisma francuzkie mówią, o przeprawie Francuzów przez Ren na granicach Szwaycarskich. Generał Brüne mówi w odezwie do oficyerow gwardyi narodowey w Nantes, iż Anglia usiłuie wszelkiemi sposobami utrzymywać dalszą woynę, i stara się przeszkodzić pokoiowi z Austryą i Rossyą, wmawiaiąc w nie, że między Francuzami wielka panuie niezgoda. — O odmianie wody w iezziorze Lubotyńskim. — Podług tymczasowych doświadczeń chimicznych, uczynionych przez Assessora Collegii Medici, Wossidło; zdaie się, iż w tey wodzie żadne nie znayduią się mineralne cząstki. Fi-

zyk zaś powiatowy Müller w Wrocławku podług swoich doświadczeń wnosi, iż zapewne w wspomnionym ieziorze żyły miedziane w głębi ukryte były, i przez trzęsienie ziemi spostrzeżone nie dawno w Szląsku rozerwane zostały, które potém z kwasem powietrza zmieszały się, i wodę ieziora Lubotyńskiego odmieniły."

List gończy. Sługa moy, ktory się przedtym Stanisław Śliwiński nazywał, ale iak sam powiadał, że się Bogusław Śliwiński zwać miał, z pod Wschowy w Prusiech Południowych rodem, kalwińskiey religii, był wysłany w przeszły Poniedziałek dnia 3 tego miesiąca z tąd do Gniezna z listem do krolewskiego woyskowo - podatkowego radcy Pana Rhau, i do krolewskiego Doktora powiatowego Pana Frank, a nieoddawszy wcale tychże listow uciekł kryiomo. On wziął z sobą dubeltową flintę z pasem białem iedwabnym i stęplem ordynaryinym z graycerem; także zieloną i białą igliczkową a na spodku skorzaną kurdybanową torbę polową z trokami czyli pasem biało i zielono igliczkowym iedwabnym, w tey torbie były trzy skorzane worki od śrotu, dwa z drewnianemi korkami a trzeci z gnacianym korkiem czyli szyią śrubowany, i rog od prochu ordynaryiny, także inne narzędzie do polowania potrzebne, iako to: śruba do wykręcania, graycer, młotek, noż tempy mały i inny graycer do wykręcania korkow i fayfkę, tudzież wziął z sobą siwo - szarego i czerwonawego psa wyżła wielkiego kudłatego, ktory się nazywał Bryliant, także dwa talery i 15 dobrych groszy gotowych pieniędzy, ktore miał na sprawunki do Gniezna; a gdy uciekł, pokazało się dopiero, że z mego pulpitu czyli kantorka zamkniętego, na ktorym są znaki gwałtownego otwarcia, z iednego worka talerow 14 i groszy śrebrnych 8, a z drugiego talerow 35 w tutach troiakami gotowych pieniędzy brakuie, także wydało się dopiero, iż tenże zbiegły ieszcze przedtym inną flintę prostą utracił. Tenże Stanisław albo raczey Bogusław Śliwiński, ktory się za strzelca wydaie i za strzelca miał podobno służyć cztery lata u Pani v. Urbanowskiey w Glupaniach, mowi po polsku i po niemiecku, ale po niemiecku zatrąca twardym i grubym dyalektem Szląskim, iest około 26 aż do 30 lat stary, 6 calow wysoki, czarnawy na twarzy, ma siwe oczy i czarne włosy, ktorę wiąże w krotki harcop, także brodę żołtawą. Ma surdut sukienny prochowy na sobie z białemi metalowemi guzikami, i białą flanelą futrowany, także westkę czyli laibik zielony z lernego manszestru, sukienne zielone spodnie, boty proste i kapelusz okrągły na głowie. Zwyczaynie nosi też czasem płucieny biały surdut czyli żupan stary pod sukiennym surdutem, i procz tey odzieży wziął z sobą iasno - sukienny krotki płaszcz z rękawami, a drugi biały stary miał przy sobie. Gdy tedy tenże Śliwiński niemiał żadney przyczyny do ucieczki a ztąd iest porozumienie na niego, że te talerow 14 i groszy srebrnych 8 także drugie talerow 35 ukradł, a przez to się ukazał prawdziwym złodzieiem, że z sobą ukradł flintę dubeltową, torbę polową, psa wyżła, i talerow 2 groszy dobrych 15, także iasno - sukienny płaszcz, więc dopraszam się wszystkich tak wyższych iako i niższych zwierzchności, tak samowładnych iako i sądowych iak nayuniżeniey, ażeby tegoż Śliwińskiego, gdyby się gdzie pokazał, zaraz aresztowały, i mnie go tu do Trzemeszna łaskawie odesłały, a ia wszystkie koszta za fatygę i inne utrudzenia natychmiast z podziękowaniem nadgrodzę. Dan w Trzemesznie dnia 8. Lutego roku 1800.

Dufft, Krolewski Justyc Amtman.

Citatio edictalis. Tuteysza Południowo - Pruska Regencya, na żądanie Kryminalratha Neumana, iako kuratora sukcessyi zmarłey dnia 17. Augusta 1797 w Mieszkowie Jadwigi z Pucznik Gałeckiey, ktora nieważny testament po sobie zostawiła, wzywa niewiadomych sukcessorow, i sukcessorki zmarłey ninieyszém publicznym obwieszczeniem, aby w przeciągu 9. miesięcy z swemi pretensyami na piśmie, albo ustnie zgłosili się, aby naypoźniey na terminie zawitym dnia 12. Grudnia t. r. przed deputowanym regencyinym assessorem Laue, na tuteyszey Regencyi osobiście, albo przez prawnych pełnomocnikow stawili się, dokumenta i papiery, na ktorych się ich pretensye zasadzaią, w oryginałach, albo w widymowanych kopiach na mieysce przynieśli, lub inne dowody swych wniosków dokładnie podali, a potem opisania sprawy oczekiwali, oraz prawnego rozdzielenia i wydania sukcessyi spodziewali się. Ci zaś, ktorzy ani przed terminem, ani podczas terminu niezgłoszą się, niech się spodziewaią niezawodnie, iż prekludowanemi będą, i sukcessyi melduiącym się sukcessorom, do wolnego rozrządzenia, wydana zostanie. Sukcessorowie bliżsi, albo rowne bliscy, melduiący się po prekluzyi, będą potem bowiązani, przyznać wszystkie czynności i rozrządzenia tych sukcessorow, ktorzy się przed terminem meldowali i legitymowali. Także niebędą mogli żądać od ostatnich, ani złożenia

rachunkow ani nadgrody za brane użytki, lecz muszą kontentować ſię tylko tem, co ſię z ſukceſſyi reszty zoſtanie. Jeżeliby zaś nikt ſię niezgłoſił, przeto ſukceſſya fisco, i wyznaczonym w teſtamencie ſukceſſorom, do rozprawienia ſię względem swoich praw między sobą zoſtawiona będzie. Ci, ktorzyby dla dalekiey odległości, choroby, wieku, albo innych prawnych przeszkod, osobiście na wyznaczonym terminie ſtawić ſię niemogli, mogą sobie obrać iednego mandataryusza, między tuteyszemi Juſtyc Kommiſſarzami, na ktorych im ſię proponuią, kryminalrath Küntzel, Beyer, i Urodz. Kurońſki, i Juſtyc Kommiſſarze Guderyan, oraz Urodz. Jonemann, ale tego muszą wcześnie, przed terminem prawną opatrzyć plenipotencyą i doſtateczną informacyą. Dan na Regencyi naszey w Poznaniu dnia 20. Stycznia roku 1800.

Obwieszczenie. Na mocy zaszłego od Prześwietney Kamery pod dniem 28. mieſiąca przeszłego w gazetach umieszczonego obwieszczenia wzywaią ſię obywatele zbożem handlować zamyślaiący i do tego prawo maiący, aby na sam przod u nas ſię zameldowali, dla ułożenia ſię w tey mierze zniemi. W Poznaniu dnia 5. Lutego roku 1800.

Magiſtrat JK. Mci Pruſſ-Połud.

Avertiſſement. Na żądanie aptekarza Karola Ludwika Nathanaela Dihrberg, wszyscy, ktorzy do sprzedanego przez aptekarza Frydrika Wilhelma Morzanke, w tuteyszym mieście w rynku między domoſtwami UP. Godlewſkiego i Błażeia Mędelſkiego, leżącego mieyſkiego domoſtwa mieszkalnego z podworzem i ſtayniami, iakąkolwiek realna pretensyą albo servituta mieć mniemaią zapozywaią ſię publicznie ninieyszym, ażeby swe realne pretensye i servituta wczaſie trzech mieſięcy a naypoźniey na terminie dnia 9. Czerwca r. b. przed południem o godzinie 9. z rana przed nami osobiście albo też przez dopuszczonych i przyzwoitemi plenipotencyami i informacyą opatrzonych mandataryuszow (do czego im JPP. kryminalny konsyliarz Moeller, inquiſitor Paul i referendarz Zeuschner, tutay mieszkaiący podaie ſię) okazali i swemi dowodami i dokumentami przyzwoicie przekonali. Ci zaś, ktorzy ſię nie ſtawią, spodziewać ſię maią, iż z swemi ogolnemi pretensyami do wspomnionego gruntu odſtrychnieni będą, i onym wieczne milczenie nakazane będzie. Dan w Pyzdrach dnia 12. Lutego roku 1800.

Juſtycyi Burmiſtrz i sąd.

Do zadzierżawienia. Z ſtrony Jego Krolewſkiey Mości zgromadzenia pupilarnego w Kaliszu, na terminie dnia 3. Kwietnia c. a. przed deputatem referendaryuszem Dietmerem wieś szlachecka Miniszew Urodz. JP. Maciei Mielzeckiemu o małoletnim należąca, na 3 po sobie idące lata, to ieſt: od S. Jana a. c. aż do tegoż dnia 1803 więcey ofiaruiącemu w dzierzawę wypuszczoną bydź ma. Dla czego osoby życzące sobie tey dzierzawy na zwyż pomienionym terminie w mieyscu Juryzdykcyi naszey przeznaczonym ſtawić ſię maią, gdzie i kondycye sobie wyiaśnione mieć będą. Dan w Kaliszu na Regencyi dnia 17. Stycznia roku 1800.

Krolewſkie Południowo Pruſkie Pupillarne Collegium.

Citatio edictalis. Przed JK. Mci Południowo-Pruſką Regencyą w Poznaniu, zapozywa ſię na inſtancyą Reginy z Goszmińſkich Karpińſkiey, mąż teyże złośliwie zbiegły, Walenty Karpińſki, mayſter konsztu szewſkiego, ninieyszém pismem, aby rachuiąc od dnia 20. Stycznia r. b. w przeciągu 12 tygodni, a naydaley na terminie oſtatnim zawitym dnia 1. Maia 1800 przed deputowanym do tego wyznaczonym, Auſkultatorem Regencyi Pilaſkim ſtarszym, z rana o godzinie 9. osobiście ſtawił ſię, na ſkargę o rozwod zaszłą, iako też względem oddalenia ſie swego dał odpowiedź i tłomaczenie, dowody na obronę swoią i do wyiaśnienia sprawy ſłużące opowiedział, a w przypadku omieszkania tego, spodziewał ſię, iż okoliczności od powodki przełożone, za rzetelne i przyznane uważane będą, tudzież, że związek małżeńſki po między nim a powodką zaocznie rozłączony zoſtanie, a powodce poyść za kogo innego za mąż dozwolone będzie. Podług czego zwyż pomieniony Karpińſki miarkować ſię powinien. W Poznaniu dnia 19. Grudnia roku 1799

Do sprzedania. Na inſtancyą W. Jchmość v. Zieleniewſkich małżonkow, iako przedaiących dom do W. połkownika v. Zakrzewſkiego należący, sub Nro 9 na Bugayſkiey ulicy tu znayduiący ſię, w ktorym są dwie izby z alkowami wraz do tegoż należącą ſtodołą, ogrodem i 13 morgami 250 krzyżowemi prętami miary Chełmińſkiey; co na 842 talery sądownie oszacowano zoſtało, ninieyszym do publicznego kupna podaie ſię; terminus licitationis na 18. dzień Marca a. c. przed południem o 10. godzinie naznaczony, i ochotnych kupna, aby ſię na terminie w tuteyszey seſſyiney izbie znaydowali, i przyznanie dla więcey dawaiącego oczekiwali przypozywa ſię. O taxie u magiſtratu Kolſkiego Izbickiego i tuteyszego w każdym czaſie dowiedzieć ſię można. W Brdowie dnia 16. Stycznia roku 1800.

Burmiſtrz i rada tuteysza.

T A R Y F F A,

Podług ktorey w kraiach J. K. Mci Pruſkich z tey ſtrony rzeki Wezer podatek od Towarow z białego Marmuru i z Alabaſtru z zagranicy wprowadzonych opłacony bydź ma:

Od Figur ſtoiacych, ſiedzacych i leżacych z białego Marmuru [illegible] trzeba,

kiedy naywiększa ich obszerność podług Ryńſkiey miary wynoſi		przy wchodzie opłacać	
Stopy	Cale	Tal.	Gr.
—	10	5	—
—	15	8	6
—	18	13	6
—	20	15	—
—	22	16	12
—	24	18	6
2	2	20	—
2	4	21	12
2	6	25	6
2	8	26	12
2	10	30	—
3	—	33	6
3	4	41	12
3	8	50	—
4	—	66	12
4	6	83	6
5	—	100	—
5	6	133	6

Od kominkow i innych podobnych rzeczy z białego Marmuru z ozdobami i bez ozdob.

kiedy naywiększa ich obszerność podług miary ryńſkiey wynoſi	opłacać potrzeba przy wchodzie	
Stopy.	Tal.	Gr.
1	4	—
10	41	12

Od Buſtow z białego Marmuru

kiedy naywiększa ich obszerność podług Ryńſkiey miary wynoſi	opłacić trzeba przy wchodzie	
Cale	Tal.	Gr.
15	13	6
17	16	12
20	20	—
24	33	6
28	41	12

Od małych Buſtow z białego Marmuru iako też z Alabaſtru

kiedy naywiększa ich obszerność podług ryńſkiey miary wynoſi	opłacać trzeba przy wchodzie	
Cale	Tal.	Gr.
4	1	6
5	1	12
6	2	—
7	2	6
8	3	—
9	4	—
10	5	—
12	5	18
14	8	—

Od innych Towarow z Alabaſtru iako to:

Od Waz Urn, Filarkow, Lamp i t. d.

kiedy naywiększa ich obszerność podług ryńſkiey miary wynoſi	opłacać trzeba przy wchodzie	
Cale	Tal.	Gr.
3 do 6	—	6
4 — 9	—	12
10 — 12	1	6
13 — 15	1	12
16 — 18	3	—
19 — 21	4	—
25 — 28	5	—

Od Marmurkow do przyciſkania Papieru od sztuki gr. dr. 4.

Od Fruktow od Tuzina gr. dr. 6.

Uwagi. Miara która przy opłaceniu podatku od iakiey sztuki za zasadą ſłuży poſtanowiona będzie podług naywiększey obszerności sztuki badź to wzwyż wszerz lub wzdłuż. Ponieważ miara w Taryffie wyrażona nie poſtapiać od cala do cala, lecz pewna wielkość między calami poſtanowionemi znayduie ſię kiedy od takowych sztuk których długość lub naywiększa obszerność wpada między poſtanowione w Taryffie miary tyle opłacać ſię ma co na sztukę immediate mnieyszą poſtanowione ieſt do naywiększey zaś rozciągłości Figur ſiedzacych dodać ieszcze potrzeba trzecia część teyże ich rozciągłości i podług tey miary upłatę uſtanowić. Co ſię tyczy towarow z Marmuru Kolorowego te podług tego iak są rzadkiemi, maią większą lub mnieyszą wartość. Trzeba więc okazać za wiele kupione a od każdego Talara po 6. gr. dobr. przy wchodzie zapłacone bydź maią.

Za Nayłaſkawszym specyalnym Rozkazem Jego Krolewſkiey Mci.

Baron de Heinitz. de Werder. de Herdenberg. de Struensee.

Uwiadomienie. Niżey wyrażony ma honor uwiadomić szanowną publiczność, iż znayduie się u niego skład opatrzony w rozmaite gatunki miodow i wodek. Jeżeliby kto miał miody prasne do sprzedania, gotow ie zakupować za słuszną cenę. Mieszka w tylney kamienicy JPana Ruttera Doktora pod Numerem 45.

Andrzey Bayer.

Do sprzedania. Przybyła znowu partya świeżego moskiewskiego kawiaru, ktorego u posłańca poczto-wego Merkerta na poczcie mieszkaiącego, w każdym czasie dostać można.

Avertissement. Une jeune Allemande de bonne maison, qui se trouve en Condition de Gouvernante, et qui a les talens necessaires, souhaite trouver une place á Posen auprés d'une Dame, en qualité de Dem. de Compagnie, ou en celle de Gouvernante.— On aprend le reste chés Mr. Buchholz, Conseiller de Guerre et des Domaines á Posen.

Drukował Deker i Kompania w Poznaniu.